

ความสำคัญและองค์ประกอบของดนตรีกาหลอในจังหวัดกระบี่และตรัง

Musical Importance and Elements of Kalor Music in Krabi and Trang Provinces

ณัฐวุฒิ แสงสุข*

Natthawut Swangsuk

วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

College of Music, Mahidol University

*pom.swang@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องความสำคัญและองค์ประกอบของดนตรีกาหลอในจังหวัดกระบี่และตรัง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับคณะดนตรีกาหลอในจังหวัดกระบี่และตรัง บทเพลงดนตรีกาหลอในจังหวัดกระบี่และตรัง และความสำคัญและบทบาทของดนตรีกาหลอในจังหวัดกระบี่และตรัง ในการศึกษาใช้ระเบียบวิธีวิจัยทางมานุษยดนตรีวิทยา โดยศึกษาจากหัวหน้าคณะและนักดนตรีกาหลอในพื้นที่ภาคใต้ฝั่งอันดามัน ผลการวิจัยพบว่า พบคณะดนตรีกาหลอจำนวน 4 คณะ จังหวัดกระบี่ 2 คณะ และจังหวัดตรัง 2 คณะ ซึ่งดนตรีกาหลอทั้ง 4 คณะนี้ มีเพียงคณะเดียวที่ยังคงรับงานการบรรเลงดนตรีกาหลอ

ดนตรีกาหลอ เป็นดนตรีพิธีกรรมสำหรับประกอบในงานอวมงคลทางภาคใต้ของประเทศไทย วงดนตรีกาหลอในจังหวัดกระบี่และตรัง แต่ละคณะประกอบไปด้วยนักดนตรี 3-4 คน มีเครื่องดนตรี 3 อย่าง คือ 1) ปี่กาหลอหรือปี่ฮ้อ 2) ทนมี 2 ใบ คือทนแม่และทนลูก 3) ข้อง มี 1-2 ใบ ซึ่งบทเพลงที่ใช้บรรเลงแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทเพลงคาถาและประเภทเพลงทั่วไป บทเพลงที่ใช้ในการบรรเลงมี 12-25 บทเพลง โครงสร้างบทเพลงแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนเกริ่นนำและส่วนทำนอง

ความสำคัญและบทบาทของดนตรีกาหลอที่มีต่อผู้คนในปัจจุบันมีความลดน้อยลงเนื่องจากความเชื่อ ความนิยม และวิถีการดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปส่งผลต่อการสืบทอดดนตรีกาหลอ คณะดนตรีกาหลอในจังหวัดกระบี่และตรัง จึงค่อย ๆ ปิดตัวลง

คำสำคัญ : กาหลอ ครูหมอปี่ โรงฆ้อง

Abstract

The research aims to study Kalor musical groups, songs, its importance and role in Krabi and Trang provinces. The method used in this study includes the ethnomusicological methodology of the musical groups and Kalor musicians in the Southern Andaman Coast area. The research finds that there are 4 Kalor musical groups, two groups in Krabi province and two groups in Trang province. Only one of these 4 Kalor musical groups is still actively playing Kalor music in hired events.

The Kalor music is a piece of ritual music for playing in misfortune events in the south of Thailand. Each Kalor musical group consists of 3–4 musicians with 3 musical instruments, namely 1) Pee Kalor or Pee Hor, 2) 2 Thons including large and small Thons, and 3) 1–2 Gong(s). Songs to be played are categorized into 2 kinds, spell and general songs. The number of songs to be played is around 12–25 songs. Song construct is divided into 2 parts, prelude and melody part.

The importance and role of Kalor music towards people are declining nowadays that due to changing beliefs, appreciation, and ways of life. Hence, Kalor musical groups in Krabi and Trang provinces are gradually closing down.

Keywords : Kalor, late Kalok teacher, Kalor cottage

บทนำ

กาหลอเป็นวงดนตรีซึ่งเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมชาวใต้มาช้านาน มีบทบาทหน้าที่บรรเลงเพื่อประกอบพิธีกรรม ถือเป็นดนตรีที่ศักดิ์สิทธิ์ ผู้บรรเลงดนตรีกาหลอหรือผู้ที่เกี่ยวข้องต้องปฏิบัติตามหลักปฏิบัติอันแฝงไปด้วยความเชื่อที่สืบทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่น ผู้บรรเลงดนตรีกาหลอได้จะต้องเป็นผู้ที่มีความจำที่ดี มีไหวพริบ สามารถบรรเลงบทเพลงได้อย่างลงตัว จากการค้นคว้าพบว่าดนตรีกาหลอเข้ามามีบทบาทในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทยเพื่อใช้เสียงของดนตรีส่งดวงวิญญาณของผู้เสียชีวิตไปสู่สวรรค์ตามความเชื่อและยังคงมีบทบาทอยู่ในปัจจุบัน ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจในการศึกษาดนตรีกาหลอในพื้นที่ภาคใต้ฝั่งอันดามันคือ จังหวัดกระบี่และตรัง โดยเห็นความสำคัญของดนตรีกาหลอและองค์ประกอบของดนตรีกาหลอ คือ ดนตรีกาหลอมีประวัติความเป็นมาที่ยาวนาน บทบาทและความสำคัญของดนตรีกาหลอไม่ได้มีเพียงทำหน้าที่บรรเลงประกอบพิธีกรรมเท่านั้น แต่ยังมีบทบาทในมิติอื่น ๆ อีก ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของดนตรีกาหลอที่ทำให้ดนตรีกาหลอยังสืบทอดได้มาจนถึงปัจจุบัน

จากการค้นคว้าพบว่า การศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับดนตรีกาหลอมีเพียงการศึกษาในพื้นที่จังหวัดทางภาคใต้ฝั่งอ่าวไทยเป็นส่วนใหญ่ อีกทั้งยังเจาะจงเพียงคณะเดียวหรือเฉพาะพื้นที่จังหวัดเดียวเท่านั้น ซึ่งอาจทำให้ไม่สามารถมองดนตรีกาหลอได้ในภาพรวมของพื้นที่ภาคใต้ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาดนตรีกาหลอในพื้นที่จังหวัดกระบี่และตรังซึ่งเป็นพื้นที่ที่ปรากฏคณะดนตรีกาหลอในภาคใต้ฝั่งอันดามันเพื่อให้เห็นถึงลักษณะหรือความเชื่อมโยงของดนตรีกาหลอในภาคใต้ได้

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อศึกษาคณะดนตรีกาหลอในจังหวัดกระบี่และตรัง
2. เพื่อศึกษาบทเพลงดนตรีกาหลอในจังหวัดกระบี่และตรัง
3. เพื่อศึกษาความสำคัญและบทบาทของดนตรีกาหลอในจังหวัดกระบี่และตรัง

การทบทวนวรรณกรรม

ความหมายของดนตรีกาหลอ

ดนตรีกาหลอเป็นดนตรีที่ได้รับความนิยมของชาวไทย มีความขลังและเชื่อว่าเป็นดนตรีที่มีความศักดิ์สิทธิ์ ยังไม่สามารถทราบได้ว่าดนตรีกาหลอมีมาตั้งแต่เมื่อใด แต่ดนตรีชนิดนี้ได้รับอิทธิพลมาจากวัฒนธรรมมลายู (Petkaew, 1980)

ดนตรีกาหลอเป็นการละเล่นอย่างหนึ่งของชาวไทยที่ไม่ได้มีเพื่อความบันเทิง แต่เป็นการบรรเลงดนตรีเพื่อความศักดิ์สิทธิ์ในงานศพ เป็นดนตรีเก่าแก่ที่ได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมของชาวมลายูมาราวพุทธศตวรรษที่ 13 เป็นวงดนตรีสำหรับประกอบเพื่อนำดวงวิญญาณของผู้ตายสักการะแก่พระกาฬหรือพระอิศวร (Binson, 2011)

การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม

การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมมักเกิดควบคู่ไปพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เพราะสังคมและวัฒนธรรมเกิดจากความคิดและการตกลงในการดำเนินชีวิตร่วมกันของมนุษย์ที่อยู่ในกลุ่มหรือชุมชนเดียวกัน การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม เช่น การเปลี่ยนแปลงค่านิยม ความเชื่อ ประเพณี ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอาจค่อยเป็นค่อยไปอย่างช้า ๆ โดยแต่ละสังคมอาจมีความแตกต่างกันไปในด้านของเวลา การเปลี่ยนแปลงสามารถจำแนกตามแหล่งที่มาของการเปลี่ยนแปลง (Yaemklinfung et al., 1992)

การแพร่กระจายทางวัฒนธรรม

วัฒนธรรมจะเผยแพร่ไปยังที่อื่นโดยวัฒนธรรมจะติดตัวไปกับมนุษย์ เมื่อมนุษย์เดินทางไปไหน วัฒนธรรมก็จะติดตัวไปด้วย เกิดการแลกเปลี่ยนหรือหยิบยืมวัฒนธรรมและนำมาปรับประยุกต์ใช้ในรูปแบบของตนเองเพื่อให้เข้ากับวิถีชีวิต (Pidokrajt, 2012) เช่นเมื่อครั้งอดีตที่ชาวอินเดียเดินทางเข้าสู่ดินแดนภาคใต้ของประเทศไทยได้นำเอาศาสนาพราหมณ์และวัฒนธรรมฮินดูเข้ามาเผยแพร่ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความเชื่อในเรื่องสิ่งเร้นลับเหนือธรรมชาติและการนับถือผีมีอยู่เดิม และถูกยกระดับความเชื่อนั้นให้สูงขึ้น และเกิดความศรัทธาในเทพหลายองค์ ได้แก่ พระอิศวร พระพรหม พระนารายณ์ เป็นต้น (Pidokrajt, 2001)

ประโยชน์ที่ได้รับการวิจัย

1. ข้อมูลจากการวิจัยเป็นประโยชน์แก่คณะดนตรีกาหลอในพื้นที่จังหวัดกระบี่และตรังในด้าน การเก็บรักษาข้อมูลและเป็นความภาคภูมิใจต่อคณะดนตรีกาหลอ
2. ข้อมูลจากการวิจัยจะเป็นประโยชน์แก่หน่วยงานหรือองค์กรด้านวัฒนธรรมของจังหวัดกระบี่และตรังเพื่อวางแผนในการอนุรักษ์พัฒนา การส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรม การปลูกจิตสำนึกและการสร้าง ค่านิยมในดนตรีกาหลอ

3. ข้อมูลจากการวิจัยเป็นประโยชน์ในด้านการอนุรักษ์และการเก็บรักษาข้อมูลทางดนตรีแก๊ววิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล และผู้ที่มีความสนใจดนตรีกาหลอเพื่อใช้เป็นแหล่งความรู้ให้กับนักเรียนนักศึกษาและบุคคลทั่วไปที่มีความสนใจในการศึกษาดนตรีกาหลอ

นิยามศัพท์เฉพาะ

กาหลอ หมายถึง ดนตรีพิธีกรรมในภาคใต้สำหรับประกอบในงานอวมงคล ประกอบไปด้วยปี่ฮ้อหรือปี่กาหลอ ทน และฆ้อง

ครูหมอปี่ หมายถึง บุรพจารย์ ครูหรือบรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้วซึ่งเป็นผู้ถ่ายทอดวิชาดนตรีกาหลอมาจากรุ่นสู่รุ่น

โรงฆ้อง หมายถึง โรงพิธีสำหรับบรรเลงดนตรีกาหลอ หรือเรียกอีกชื่อว่า โรงกาหลอ

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องความสำคัญและองค์ประกอบของดนตรีกาหลอในจังหวัดกระบี่และตรัง เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยทางมานุษยดนตรีวิทยา ศึกษาจากการออกเก็บข้อมูลภาคสนามโดยการสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม การจดบันทึก การบันทึกภาพนิ่ง การบันทึกภาพเคลื่อนไหว รวมไปถึงศึกษาข้อมูลจากงานวิจัย หนังสือ เอกสารที่เกี่ยวข้องและสื่อวีดิทัศน์ ใช้รูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ในการนำเสนอข้อมูล มีเนื้อหาเกี่ยวกับความสำคัญและองค์ประกอบของดนตรีกาหลอในจังหวัดกระบี่และตรัง โดยการวิจัยนี้ใช้ทฤษฎีทางมานุษยวิทยา แนวคิดและหลักทางมานุษยดนตรีวิทยา หลักการบันทึกโน้ตดนตรีตะวันตกเป็นแนวทางในการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยเก็บข้อมูลภาคสนามในระหว่างเดือนพฤษภาคม 2559 – มีนาคม 2560 โดยศึกษาจากคณะดนตรีกาหลอในพื้นที่ภาคใต้ฝั่งอันดามันประกอบไปด้วยจังหวัดกระบี่และตรัง ดังนี้

- 1) คณะนายผ้น คงหวัง (พื้นที่จังหวัดกระบี่)
- 2) คณะนายชวน แก้วโลก (พื้นที่จังหวัดกระบี่)
- 3) คณะเอี่ยม สิทธิการ (พื้นที่จังหวัดตรัง)
- 4) คณะมีนากาหลอ (พื้นที่จังหวัดตรัง)

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องความสำคัญและองค์ประกอบของดนตรีกาหลอในจังหวัดกระบี่และตรัง ผู้วิจัยสรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ ดังนี้

คณะดนตรีกาหลอในจังหวัดกระบี่และตรัง

1. คณะดนตรีกาหลอ

- ดนตรีกาหลอคณะนายผ้น คงหวัง ตั้งอยู่ในตำบลพรุดินนา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่ รับสืบทอดจากนายจวน คงหวัง ผู้เป็นบิดา

- ดนตรีกาหลอคณะนายชวน แก้วโลก ตั้งอยู่ในตำบลโคกยาง อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ สืบทอดจากนายเอี่ยม แก้วโลก ซึ่งเป็นน้องชายของนายชวน แก้วโลก

- ดนตรีกาหลอคณะเอี่ยม สิทธิการ ตั้งอยู่ที่ตำบลหนองช้างแล่น อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง โดยนายเอี่ยม สิทธิการเป็นผู้ก่อตั้งคณะ เรียนเป่าปี่กับนายควม จิตรอักษร

- ดนตรีกาหลอคณะมีนากาหลอ ตั้งอยู่ที่บ้านต้นส้มหม่า ตำบลหนองช้างแล่น อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง มีนายมีนา รัตนแก้วเป็นหัวหน้าคณะ รับสืบทอดจากนายอัน รัตนแก้ว ผู้เป็นบิดา

2. **นักดนตรี** แต่ละคณะประกอบด้วยนักดนตรี 4–5 คน เป็นผู้ชาย มีเพียงคณะนายชวน แก้วโลก ที่มีผู้หญิงร่วมบรรเลงในวงดนตรีกาหลอในบางโอกาส

3. **เครื่องดนตรีกาหลอ** ประกอบด้วยปี่ฮ้อหรือปี่กาหลอ 1 เล้า ทน 2 ใบ เป็นทนมแม่ 1 ใบ ทนลูก 1 ใบ และฆ้องแบ่งเป็นฆ้องแม่ 1 ใบ ฆ้องลูก 1 ใบ

ภาพที่ 1 การนั่งเป่าปี่กาหลอ

ที่มา : Swangsuk (2018)

ภาพที่ 2 การนั่งตีทน

ที่มา : Swangsuk (2018)

ภาพที่ 3 การนั่งตีฆ้อง

ที่มา : Swangsuk (2018)

4. **โรงฆ้องหรือโรงกาหลอ** เมื่อออกบรรเลงดนตรีกาหลอต้องสร้างโรงฆ้องซึ่งใช้เป็นสถานที่บรรเลงดนตรี ที่รับประทานอาหาร และที่หลบนอน วัสดุที่ใช้ทำโรงฆ้องเป็นวัสดุจากธรรมชาติ เช่น ไม้ ตับจากใบตาลโตนด มีเสา 4-9 เสา พื้นยกสูงเหนือพื้นดิน กันฝนด้านข้าง ประตูสำหรับเข้าและออก ภายในมีหิ้งครุหมอปี่และพื้นที่บรรเลงดนตรี โรงฆ้องวางตัวไปตามทิศตะวันออกสู่ทิศตะวันตก

5. **โอกาสการแสดง** ดนตรีกาหลอบรรเลงในงานศพหรือบรรเลงหน้าศพไปเผาเท่านั้น ผู้เสียชีวิตต้องเป็นผู้สูงอายุที่ชาวบ้านให้การเคารพนับถือเป็นผู้มีเกียรติ จากการศึกษาดนตรีกาหลอในพื้นที่จังหวัดกระบี่และตรังพบว่า มีคณะนายเอี่ยม สิทธิการเท่านั้นที่บรรเลงในงานอื่น ๆ ด้วย เช่น บรรเลงสาธิตเพื่อการเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมตามที่ได้รับเชิญจากหน่วยงานต่าง ๆ และบรรเลงประกอบประเพณีการชักพระของชุมชน

6. **การแต่งกายของนักดนตรี** ในอดีตนักดนตรีนุ่งผ้าขาวม้าหรือโสร่ง สวมเสื้อสีดำ สีขาว สีเทา หรือสีน้ำเงินเข้ม มีผ้าขาวม้าคาดเอวหรือพาดไหล่ ภายหลังกนักดนตรีนิยมสวมกางเกงขายาว สวมเสื้อคอปกแขนสั้น และสวมรองเท้าแตะ

7. **ขั้นตอนการบรรเลง** แต่ละคณะมีระเบียบวิธีและขั้นตอนการบรรเลงดนตรีกาหลอที่มีลักษณะคล้ายกันกล่าวโดยภาพรวมคือ

- ขั้นที่ 1 เจ้าภาพติดต่อคณะดนตรีกาหลอ โดยเจ้าภาพต้องนำหมากพลู เทียน และดอกไม้สำหรับไหว้ครุหมอปี่
- ขั้นที่ 2 เมื่อถึงวันที่ต้องไปบรรเลงดนตรี เจ้าภาพต้องเป็นผู้เดินทางมารับคณะดนตรีกาหลอด้วยตนเอง ก่อนออกเดินทางหัวหน้าคณะเป็นผู้ประกอบพิธีและบริกรรมคาถาเพื่อเป็นการบอกครุหมอปี่
- ขั้นที่ 3 เมื่อถึงสถานที่บรรเลง หัวหน้าคณะทำการตรวจสอบโรงฆ้องสำหรับเป็นสถานที่บรรเลงดนตรีว่าถูกต้องหรือไม่
- ขั้นที่ 4 การเข้าโรงฆ้องหัวหน้าคณะเป็นผู้ประกอบพิธีกรรม โดยเริ่มจากการผูกผ้าเพดานสำหรับเป็นที่สถิตของเทวดา จัดหิ้งครู และเตรียมของสำหรับพิธีไหว้ครู จากนั้นหัวหน้าคณะจะทำการบริกรรมคาถา ถวายเครื่องเช่นครุหมอปี่ เสกน้ำมันต์ นำฆ้องและทนมมาตีเป็นปฐมฤกษ์

- ขั้นที่ 5 การบรรเลงเพลงนักดนตรีจะบรรเลงเพลงไหว้ครูจำนวน 12 เพลง แต่ละคณะจะมีบทเพลงที่แตกต่างกันออกไปและเพลงที่เหมือนกัน ตัวอย่างบทเพลง เช่น เพลงไหว้พระ เพลงเมรัย เพลงสุรียน เป็นต้น จากนั้นนักดนตรีจะหยุดพักครู่หนึ่ง แล้วจึงบรรเลงเพลงต่อไปเรื่อย ๆ ในประเภทบทเพลงทั่วไปสลับกับการหยุดพักเป็นช่วง ในการเลือกเพลงบรรเลงขึ้นอยู่กับคนเป่าปี่เป็นหลัก โดยเลือกบทเพลงตามความเหมาะสมของเวลาและสถานการณ์ เช่น ตอนเช้าบรรเลงเพลงแสงทอง เวลาพลบค่ำบรรเลงเพลงขอไฟจุดได้

- ขั้นที่ 6 ในวันเผาศพหัวหน้าคณะจะต้องตั้งเครื่องเช่นไหว้ครูหมอปี่ บรรเลงเพลงประกอบพิธีไหว้ครู 12 เพลง จากนั้นหัวหน้าคณะเป็นผู้ประกอบพิธีกรรมในการเคลื่อนศพไปเผาโดยประกอบพิธีควบคู่ไปกับพิธีสงฆ์ ระหว่างการเคลื่อนศพนักดนตรีกาหลอจะเดินบรรเลงดนตรีหน้าในการเคลื่อนศพไปยัง฼าปนสถาน นิยมบรรเลงเพลงท่อมท่อมหรือบรรเลงเพลงอื่น ๆ ตามที่หัวหน้าคณะเลือก

- ขั้นที่ 7 พิธีคว่ำห้อง ถือเป็นพิธีที่เป็นการเสร็จสิ้นการเข้าโรงห้องหรือเสร็จสิ้นจากการบรรเลงดนตรีกาหลอในแต่ละงาน หัวหน้าคณะทำการยกห้องออกมาวางหงายให้ด้านที่มีปุมห้องแนบกับพื้น นำพานไหว้ครูมาวางใกล้กับห้อง ทำการจุดเทียน นำมิดหมอ ไม้ตีทวน และปี่กาหลอมาวางในห้อง จากนั้นนำน้ำมันตมาเทลงในห้องทั้งสองใบ ต่อมาจึงหยิบมิดหมอ ไม้ตีทวน และปี่กาหลอมาถือไว้โดยให้ธูปจุ่มลงไปใต้น้ำมันตซึ่งอยู่ในปุมห้องแล้วบริกรรมคาถา นำน้ำมันตในห้องประพรมเครื่องดนตรีและนักดนตรี และโรงกาหลอ

- ขั้นตอนสุดท้ายของพิธีคว่ำห้อง หัวหน้าคณะใช้มือจับห้องพร้อมทั้งบริกรรมคาถา แล้วทำการคว่ำห้องให้น้ำมันตไหลออกหมดถือเป็นอันเสร็จพิธี ในกรณีที่เจ้าภาพว่าจ้างให้บรรเลงนำขบวนในการเคลื่อนศพไปเผาเพียงอย่างเดียวจะไม่มีการสร้างโรงห้อง มีกระบวนการปฏิบัติเช่นเดียวกับขั้นตอนที่ 6 และ 7 ที่ได้กล่าวมาแล้ว

8. การถ่ายทอดดนตรีกาหลอ เป็นการสืบทอดแบบมุขปาฐะ การบอกเล่าในการเป่าปี่ ตีห้อง และตีทวน จะเรียนโดยครูผู้สอนบอกเล่าหรือปฏิบัติให้ดู จากนั้นศิษย์ใช้การสังเกต การเลียนแบบ และทำตาม การเรียนหรือการต่อเพลงไม่ทำในบ้านหรือที่พักอาศัย เมื่อจะฝึกฝนจะต้องออกไปนอกบ้าน เช่น สวน ไร่ นา หรือป่าช้า ปัจจุบันคณะนายเอี่ยม สิทธิการ มีการจัดบันทึกข้อมูลความรู้เกี่ยวกับดนตรีกาหลอ เพื่อให้ผู้ที่สนใจได้ศึกษา

บทเพลงของดนตรีกาหลอในจังหวัดกระบี่และตรัง

บทเพลงดนตรีกาหลอแต่ละคณะมีจำนวนไม่เท่ากัน จากการศึกษพบว่า คณะนายผัน คงหวัง มี 25 เพลง คณะนายชวน แก้วโลก มี 12 บทเพลง คณะนายเอี่ยม สิทธิการ มี 24 เพลง คณะมีนากาหลอ มี 18 เพลง แต่ละคณะแบ่งบทเพลงออกเป็น 2 ประเภท คือ เพลงคาถาและเพลงทั่วไป ประเภทบทเพลงคาถาเป็นเพลงที่ใช้ในพิธีกรรมสำคัญ ไม่มีบทร้อง ประเภทเพลงทั่วไปมีบทร้อง แต่นักดนตรีจะไม่นำมาร้อง ใช้การเป่าปี่เลียนเสียงและทำนองการขับร้อง ซึ่งผู้วิจัยขอกราบขอขมาบทเพลงดนตรีกาหลอของคณะนายเอี่ยม สิทธิการ บทเพลงประเภทเพลงคาถา ได้แก่ เพลงไหว้พระ เพลงหนะ เพลงลอดตุ เพลงไม้พัน เพลงสุรียน เพลงทองศรี เพลงเมรัย เพลงทองศรีกราย เพลงร้วยาน เพลงยี่วเล่นลม และเพลงลาพระ บทเพลงประเภท

เพลงทั่วไป ได้แก่ เพลงยาวแก่ เพลงขอไฟจุดได้ เพลงนกพิติด เพลงนกจอก เพลงเข้หางยาว เพลงนกเป้รำ เพลงหอมท่อม เพลงพรายแก้วพรายทอง เพลงพรายทองเวียน เพลงฟ้าพลัด เพลงนกกรง เพลงแสงทอง และเพลงสร้อยทอง

ความสำคัญและบทบาทของดนตรีกาหลอในจังหวัดกระบี่และตรัง

- ความสำคัญด้านพื้นที่กับดนตรีกาหลอ ซึ่งจากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับดนตรีกาหลอพบว่า ปรากฏคณะดนตรีกาหลอในพื้นที่ภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย 18 คณะ และจากที่ผู้วิจัยได้ศึกษาคณะดนตรีกาหลอในพื้นที่ภาคใต้ฝั่งอันดามันพบเพียง 4 คณะ และจากข้อมูลประวัตินักดนตรีกาหลอในจังหวัดกระบี่และตรัง พบว่า นายเทียบ เรืองมาก นายเอี่ยม สิทธิการ และนายเจือ ไวยกิจการ เคยเดินทางไปเรียนดนตรีกาหลอกับครูดนตรีที่อาศัยอยู่ในเขตจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นคณะดนตรีกาหลอในพื้นที่ภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย

- ความสำคัญด้านความเชื่อ มีความเชื่อว่าบทเพลงและเสียงของดนตรีกาหลอสามารถนำพาดวงวิญญาณของผู้ตายไปสู่สวรรค์ได้ ตามตำนานที่เล่าสืบต่อกันมาปรากฏ 2 ตำนาน คือ การนำเครื่องดนตรีกาหลอมาใช้บรรเลงเมื่อครั้งแห่เศียรพระมหาพรหม ซึ่งโดนตัดเศียรจากการพ่ายแพ้การทำทวยการตอบปัญหากับพระมหาพรหม และอีกตำนานคือการกำเนิดดนตรีกาหลอจากการเรียกวินญาณพระพิฆเนศกลับเข้าร่างเมื่อครั้งโดนตัดเศียร ในความเชื่อของนักดนตรีกาหลอนั้นจะให้ความสำคัญกับครุหมอปี่เป็นที่สุด ถือเป็นที่เคารพบูชา เป็นผีบรรพบุรุษหรือครูบาอาจารย์ด้านดนตรีกาหลอที่ได้ล่วงลับไปแล้ว มีพลังอำนาจที่จะคอยปกป้องรักษานักดนตรี เครื่องดนตรี คณะกาหลอ ผู้ที่เป็นหัวหน้าคณะหรือคนเป่าปี่จะต้องจดจำขั้นตอนการปฏิบัติและคาถาอาคมต่าง ๆ ได้อย่างแม่นยำ หากกระทำผิดขั้นตอนหรือละเมิดข้อห้ามอาจได้รับการลงโทษจากครุหมอปี่หรือเกิดเรื่องที่ไม่ดีขึ้นได้ หัวหน้าคณะจำเป็นจะต้องมีคาถาอาคมเพื่อใช้ในการป้องกันนักดนตรีจากภูติผี

- บทบาทและการดำรงอยู่ของดนตรีกาหลอ ในอดีตคณะดนตรีกาหลอมีทำหน้าที่บรรเลงดนตรีประกอบพิธีกรรมในงานศพเพื่อนำพาดวงวิญญาณของผู้เสียชีวิตไปสู่สวรรค์ สำหรับคณะนายเอี่ยม สิทธิการ เคยบรรเลงในงานประเพณีชักพระของชุมชน และออกสาธิตเพื่อให้ความรู้ในโอกาสต่าง ๆ และในปัจจุบันคณะดนตรีกาหลอของนายเอี่ยม สิทธิการ เพียงคณะเดียวที่ยังคงรับการบรรเลงดนตรีในงานศพ ซึ่งคณะมีการปรับปรุงห้องให้สามารถประกอบหรือถอดเพื่อความสะดวกในการขนย้าย ประหยัดค่าใช้จ่ายและเวลาการสร้างโรงกาหลอ

อภิปรายผลการวิจัย

คณะดนตรีกาหลอในจังหวัดกระบี่และตรัง

ผลจากการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เกี่ยวกับคณะดนตรีกาหลอในจังหวัดกระบี่และตรัง ผู้วิจัยอภิปรายในประเด็น ดังนี้

- คณะดนตรีกาหลอในจังหวัดกระบี่และตรัง ปรากฏคณะดนตรีกาหลอ 4 คณะ แบ่งเป็นจังหวัดกระบี่ 2 คณะ ได้แก่ คณะนายผัน คงหวัง และคณะนายชวน แก้วโลก จังหวัดตรัง 2 คณะ ได้แก่ คณะนายเอี่ยม สิทธิการ และคณะมีนากาหลอ การก่อตั้งคณะดนตรีกาหลอเกิดจากการรับสืบทอดจากบิดาหรือญาติ รวมถึงผู้ที่สนใจเข้ามาร่วมเล่นดนตรีในคณะ แต่ละคณะประกอบไปด้วยนักดนตรี 3-5 คน ส่วนใหญ่เป็น

ผู้ชายทั้งหมด มีคณะนายชวน แก้วโลกที่มีผู้หญิงเข้ามาเป็นสมาชิก สาเหตุที่ไม่ค่อยมีผู้หญิงมาบรรเลงดนตรีกาหลอ เนื่องจากเมื่อต้องไปบรรเลงดนตรีกาหลอประจำงานศพ นักดนตรีต้องนอนในโรงกาหลอเท่านั้น ส่วนใหญ่นักดนตรีเป็นผู้ชาย ผู้หญิงจึงไม่ความสะดวกในจุดนี้

- เครื่องดนตรีกาหลอ มี 3 ชนิด คือ ปี่กาหลอหรือปี่ฮ้อ ทนแบ่งเป็นทนมแม่และทนมลูก และฆ้อง 1-2 ใบ ตีขัดกัน เสียงทนมแม่มีความทุ้มต่ำ เสียงทนมลูกเสียงสูงและแหลมกว่า และฆ้องซึ่งใช้ 1 หรือ 2 ใบก็ได้ การใช้ฆ้อง 2 ใบจะให้เสียงที่แตกต่างออกไประหว่างเสียงสูงและต่ำ จากอดีตจนปัจจุบันเครื่องดนตรีแทบไม่มีการปรับเปลี่ยนไปจากเดิม มีเพียงการนำเชือกโยสั้งเคราะห์มาทำสายเร่งหนังกลองแทนหวาย

- โอกาสการแสดงดนตรีกาหลอในอดีต บรรเลงในงานศพ และงานของชุมชน เช่น ประเพณีชักพระงานบวช ปัจจุบันบรรเลงเฉพาะงานศพและแสดงเพื่อการศึกษาเท่านั้น

- โรงฆ้องหรือโรงกาหลอ เป็นสถานที่สร้างขึ้นชั่วคราวเพื่อบรรเลงดนตรีและเป็นที่พักของนักดนตรี (Kraiteap, 2012) ทำจากวัสดุธรรมชาติ ไม้ ตับจาก ใบตาลโตนด เป็นต้น ในปัจจุบันมีการนำวัสดุอื่นมาใช้ทดแทน ปรากฏในคณะนายเอี่ยม สิทธิการ เหล็กเป็นโครงสร้างในการทำโรงกาหลอ และใช้ผ้าสังเคราะห์กันโรงและทำหลังคา ทุกส่วนสามารถประกอบและถอดเพื่อเก็บไปใช้ในครั้งต่อไปได้

- การแต่งกายของนักดนตรีในอดีตไม่ได้จำกัดอย่างชัดเจน นักดนตรีนุ่งโสร่ง หรือสวมกางเกงขาว สวมเสื้อสีขาว สีดำ สีเทา มีผ้าขาวม้าคาดเอว สวมรองเท้าแตะ

- ประวัติและความเป็นมาของดนตรีกาหลอที่นักดนตรีหรือหัวหน้าคณะเล่าสืบต่อกันมาเป็นตำนาน การกำเนิดเครื่องดนตรีและการริเริ่มบรรเลงดนตรีกาหลอตามคติความเชื่อในศาสนาพราหมณ์ เกี่ยวกับการแห่เศียรพระมหาพรหม และที่แตกต่างจากคณะอื่น คือ คณะนายเอี่ยม สิทธิการ กล่าวถึงตำนานการกำเนิดดนตรีกาหลอในการเรียกวินญาณของพระพิฆเนศกลับเข้าร่างเมื่อครั้งถูกตัดเศียร ซึ่งตำนานดนตรีกาหลอได้รับอิทธิพลมาจากวัฒนธรรมมลายูเมื่อครั้งอดีต ชาวมลายูที่รับเอาวัฒนธรรมนี้มาจากอินเดีย เมื่อครั้งที่ชาวอินเดียเดินทางเข้ามายังดินแดนมลายูราวพุทธศตวรรษที่ 13 จากนั้นภาคใต้ของประเทศไทยรับเอาวัฒนธรรมดนตรีและความเชื่อเข้ามาด้วย ดนตรีกาหลอจึงถูกนำมาใช้ประกอบในพิธีที่ภาคใต้ (Binson, 2011) แต่ในทางประวัติศาสตร์นั้นยังไม่ทราบแน่ชัดว่าดนตรีกาหลอมีมาตั้งแต่เมื่อใด

- ขั้นตอนการออกบรรเลงดนตรี แต่ละคณะมีขั้นตอนในภาพรวมที่คล้ายกัน โดยขั้นที่ 1 เจ้าภาพจะเดินทางมาติดต่อกับคณะดนตรีกาหลอ ขั้นที่ 2 เจ้าภาพเดินทางมารับคณะดนตรีกาหลอ ขั้นที่ 3 หัวหน้าคณะตรวจสอบความถูกต้องของโรงฆ้องหรือกาหลอ ขั้นที่ 4 การประกอบพิธีเข้าโรงกาหลอและไหว้ครู ขั้นที่ 5 การบรรเลงเพลง ขั้นที่ 6 การประกอบพิธีและบรรเลงเพลงในวันเผาศพ และขั้นที่ 7 พิธีคว่ำฆ้องจากการศึกษาพบว่า ทุกขั้นตอนมีพิธีกรรมเข้ามาเกี่ยวข้องตั้งแต่เริ่มต้นจนจบการบรรเลง มีการบริกรรมคาถา การเซ่นไหว้ หรือแม้แต่ตัวบทเพลงก็มีประเภเพลงคาถาอยู่ด้วย

- การถ่ายทอดดนตรีกาหลอ ในอดีตถ่ายทอดแบบมุขปาฐะ บอกเล่าสืบต่อกันมา ผู้ถ่ายทอดปฏิบัติให้ดูเป็นแบบอย่าง ผู้เรียนใช้การสังเกต จดจำ แล้วปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด สำหรับคณะนายเอี่ยม สิทธิการ มีการจดบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ ของดนตรีกาหลอเพื่อให้ผู้ที่สนใจสามารถเรียนรู้ได้ ในปัจจุบันดนตรีกาหลอในจังหวัดกระบี่และตรังปิดตัวลงจากความเชื่อและความนิยมของคนในสังคมลดลง ทำให้บทบาทของดนตรีกาหลอลดลง มีเพียงคณะนายเอี่ยม สิทธิการ เท่านั้นที่ยังคงรับงานบรรเลงอยู่ แต่ยังคงประสบปัญหาการไม่มีผู้ที่จะสืบทอดต่อเช่นกัน

- ความเชื่อเกี่ยวกับดนตรีกาหลอ ผู้วิจัยพบว่าเสียงดนตรีกาหลอจะนำพาดวงวิญญาณของผู้ตายไปสู่สวรรค์ตามความเชื่อของศาสนาพราหมณ์ ซึ่งเมื่อครั้งอดีตชาวอินเดียเดินทางเข้าสู่ดินแดนภาคใต้ของประเทศไทยได้นำเอาศาสนาพราหมณ์และวัฒนธรรมฮินดูเข้ามาเผยแพร่ด้วยทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางความเชื่อที่มีอยู่เดิม คือความเชื่อในสิ่งเร้นลับเหนือธรรมชาติและการนับถือผีได้ถูกยกระดับให้สูงขึ้นจนเกิดเทพหลายองค์ ได้แก่ พระอิศวร พระพรหม พระนารายณ์ เป็นต้น (Pidokrajt, 2001) ในอีกส่วนหนึ่งเป็นความเชื่อของนักดนตรีกาหลอซึ่งแฝงอยู่ในกระบวนการฝึกฝน ขั้นตอนการบรรเลงดนตรีกาหลอหรือแม้แต่การดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น ความเชื่อเรื่องครุหมอปี่ ความเชื่อเรื่องทิศในการตั้งโรงฆ้องทิศในการนั่งบรรเลง รวมไปถึงวิชาอาคมทางไสยศาสตร์ที่หัวหน้าคณะดนตรีกาหลอต้องมีเพื่อใช้ประกอบพิธีกรรมและป้องกันอันตรายจากภูติผีหรือสิ่งชั่วร้ายต่าง ๆ นักดนตรีจะให้ความสำคัญกับความเชื่อครุหมอปี่หรือครุหมอกาหลอ เพราะหากกระทำผิดหลักปฏิบัติครุหมอปี่อาจให้โทษทำให้เกิดเรื่องไม่ดีในชีวิตได้ ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า ความเชื่อในส่วนนี้ก่อให้เกิดเป็นระเบียบวิธี เกิดความเคารพยำเกรงต่อบูรพาจารย์ รู้ผิดชอบชั่วดี เพราะดนตรีกาหลอเป็นดนตรีพิธีกรรมที่ผูกติดกับความเชื่อ เมื่อเชื่อก็ต้องให้การเคารพต้องปฏิบัติตามเกิดเป็นข้อปฏิบัติหรือข้อห้ามต่าง ๆ

บทเพลงของดนตรีกาหลอในจังหวัดกระบี่และตรัง

ผลจากการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เกี่ยวกับบทเพลงของดนตรีกาหลอในจังหวัดกระบี่และตรัง ผู้วิจัยอภิปรายในประเด็น ดังนี้

- บทเพลงดนตรีกาหลอ จากการวิจัยพบว่ามีบทเพลงสำหรับบรรเลง 12-25 บทเพลง แต่ละคณะแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ เพลงคาถาและเพลงทั่วไป

- 1) เพลงคาถา เป็นบทเพลงที่นักดนตรีให้ความสำคัญ ยกให้เป็นเพลงที่มีความศักดิ์สิทธิ์ ใช้บรรเลงสำหรับการไหว้ครูและประกอบพิธีกรรมสำคัญในงานศพ ไม่มีบทร้อง เสียงปีเปียบเปรียบเสมือนการบริการรมคาถา

- 2) เพลงทั่วไป เป็นเพลงที่บรรเลงได้ทั่วไปในงานศพ คนเป่าปีเปียบเป็นคนเลือกเพลงที่จะเป่าตามความเหมาะสม แต่ละเพลงมีบทร้องแต่ไม่ได้นำมาใช้ในการร้อง ลักษณะการร้องคล้ายกับเพลงกล่อมเด็กของชาวดูได้ ใช้การเป่าปีเปียบเลียนเสียงจากการร้องคล้ายกับลักษณะการเป่าปีเปียวาดอกในดนตรีไทย เนื้อเพลงมีความหมายเกี่ยวกับการพลัดพราก กล่าวถึงเหตุการณ์สั้น ๆ และการบรรยายถึงธรรมชาติ บทเพลงมีความยาวไม่มากนัก บรรเลงซ้ำหลายรอบ แต่ละรอบนักดนตรีสามารถบรรเลงโน้ตระดับประดาและใช้การบรรเลงต้นสดตามความสามารถของแต่ละบุคคล จากการวิจัยพบอีกว่าเพลงทอมท่อมเป็นเพลงที่คณะดนตรีกาหลอทุกคณะใช้บรรเลงในการเคลื่อนขบวนแห่ศพไปเผาและนิยมบรรเลงบ่อยครั้ง

- วิเคราะห์รูปแบบบทเพลงกาหลอ บทเพลงกาหลอมีรูปแบบเครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงเพลง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเครื่องที่มีระดับเสียง แบ่งออกเป็นแนวปีกาหลอและแนวฆ้อง ส่วนอีกกลุ่มคือ กลุ่มเครื่องกำกับจังหวะ คือ ทน มีการบรรเลงปีเกร็นนำในช่วงแรก ลักษณะทำนองมีการเคลื่อนไหวของเสียงค่อนข้างมาก ใช้ความสามารถและประสบการณ์ของคนปีที่จะประดิษฐ์ทำนองช่วงเกร็นนำให้มีความไพเราะด้วยการต้นสด เมื่อคนปีเป่าเข้าทำนองเพลง คนตีทนจะตีทนรับทำนองปี ซึ่งคนตีทนต้องมีความชำนาญในการฟังให้ออกระหว่างเกร็นนำกับทำนองเพลง ในส่วนของการบรรเลงทำนองของบทเพลง ปีจะเป่าทำนอง

ที่เรียบง่ายกว่าการเกริ่นนำ จังหวะทนมมีการบรรเลงประกอบไปเรื่อย ๆ จนจบเพลง มีการบรรเลงทั้งแบบเสียงเดียวและสองเสียงสลับกัน แต่ละบทเพลงจะใช้กลุ่มเสียงไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับการประดิษฐ์หรือระดับประดาของคนเป่าปี่

ความสำคัญและบทบาทของดนตรีกาหลอในจังหวัดกระบี่และตรัง

ผลจากการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เกี่ยวกับความสำคัญและบทบาทของดนตรีกาหลอในจังหวัดกระบี่และตรัง ผู้วิจัยอภิปรายในประเด็น ดังนี้

1. ความสำคัญของดนตรีกาหลอ

- ความสำคัญของพื้นที่กับดนตรีกาหลอในจังหวัดกระบี่และตรัง จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา งานวิจัยเกี่ยวกับเรื่องดนตรีกาหลอที่เคยมีผู้ทำการศึกษาไว้นั้น ทำให้ทราบได้ว่าคณะดนตรีกาหลอส่วนใหญ่ อยู่ในพื้นที่ภาคใต้ฝั่งตะวันออก พบคณะกาหลอจากงานวิจัยถึง 18 คณะ และพบว่าดนตรีกาหลอในภาคใต้ ฝั่งอันดามันพบเพียงจังหวัดกระบี่และตรังเพียง 4 คณะเท่านั้น ทำให้เห็นถึงความสำคัญของดนตรีกาหลอ ที่มีต่อผู้คนในภาคใต้ฝั่งตะวันออก เพราะการที่มีคณะดนตรีกาหลอเป็นจำนวนมาก ย่อมหมายถึงความ ต้องการหรือการมีบทบาทของดนตรีกาหลอรวมถึงความเจริญทางวัฒนธรรมเป็นอย่างมาก และจากการ ศึกษาประวัติของนักดนตรีกาหลอในจังหวัดกระบี่และตรังพบอีกว่า พื้นที่ที่คณะกาหลอตั้งอยู่ไม่ไกลจาก คณะกาหลอในภาคใต้ฝั่งตะวันออก และมีนักดนตรีที่เดินทางไปเรียนดนตรีกาหลอกับนักดนตรีที่ในจังหวัด นครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นจังหวัดในพื้นที่ภาคใต้ฝั่งตะวันออกอีกด้วย ซึ่งในส่วนนี้มีเนื้อหาที่มีความเกี่ยวข้อง กับทฤษฎีการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม สรุปได้ว่ามนุษย์แต่ละสังคมมีความคิดสร้างสรรค์ในการสร้าง วัฒนธรรมอย่างอิสระของตนเองโดยมีสภาพแวดล้อมเป็นตัวแปรสำคัญ เมื่อมนุษย์มีการติดต่อระหว่างกัน จึงเกิดการแลกเปลี่ยนหรือหยิบยืมวัฒนธรรมและนำมาปรับประยุกต์ใช้ในรูปแบบของตนเองเพื่อให้เข้ากับ วิถีชีวิตของตน (Pidokrajt, 2012)

- ความสำคัญด้านความเชื่อ ดนตรีกาหลอถือเป็นดนตรีประกอบพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับความตาย และวิญญาณ มีความเชื่อว่าเสียงดนตรีกาหลอจะส่งวิญญาณของผู้ตายไปสู่สวรรค์ได้ ซึ่งเกิดกับความเชื่อ ของดนตรีกาหลอที่มาพร้อมกับศาสนาพราหมณ์ได้รับอิทธิพลมาจากวัฒนธรรมลาลู ซึ่งชาวมลาลูเอง ก็รับเอาวัฒนธรรมนี้มาจากอินเดียเมื่อครั้งที่ชาวอินเดียเดินทางเข้ามายังดินแดนมลาลูในสมัยโบราณ จากนั้นภาคใต้ของประเทศไทยรับเอาวัฒนธรรมดนตรีและความเชื่อเข้ามาด้วย (Petkaew, 1980) ซึ่งเกี่ยวข้องกับทฤษฎีการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม ที่กล่าวว่ามนุษย์แต่ละสังคมมีความคิดสร้างสรรค์ ในการสร้างวัฒนธรรมอย่างอิสระของตนเองโดยมีสภาพแวดล้อมเป็นตัวแปรสำคัญ เมื่อมนุษย์มีการติดต่อ ระหว่างกันจึงเกิดการแลกเปลี่ยนหรือหยิบยืมวัฒนธรรมและนำมาปรับประยุกต์ใช้ในรูปแบบของตนเองเพื่อให้ เข้ากับวิถีชีวิตของตน เพราะวัฒนธรรมเป็นสิ่งติดตัวไปกับมนุษย์ เมื่อมนุษย์เดินทางไปใดวัฒนธรรมของ ผู้นั้นก็จะติดตัวไปด้วยตามที่มนุษย์คนนั้นจะไปถึง (Pidokrajt, 2012)

- ความสำคัญของบทเพลง บทเพลงกาหลอมีลักษณะเพลงที่มีบทร้องแต่ไม่ได้มีไว้ขับร้องประกอบการ บรรเลง มีไว้เพื่อเป็นแนวทางการเป่าปี่สำหรับให้คนเป่าปี่เป่าเลียนเสียงให้คล้ายกับการร้อง เชื่อว่า เสียงที่เป่าออกจากปี่มีความศักดิ์สิทธิ์มากกว่าการขับร้อง ส่วนเพลงอีกประเภทหนึ่ง คือ เพลงคาถา ถือเป็นบทเพลงศักดิ์สิทธิ์ ใช้ในพิธีกรรม ไม่มีบทร้อง มีแต่ลักษณะของทำนองปี่ เปรียบเสมือนการบริกรรม คาถาผ่านเสียงของปี่กาหลอในการเลือกใช้บทเพลงต่าง ๆ คนเป่าปี่จะเป็นผู้เลือกบทเพลงเพื่อใช้ให้

ถูกกับสถานการณ์และพิธีกรรม เช่น เพลงไหว้พระ บรรเลงเพื่อเป็นการบูชาพระพุทธเจ้า เพลงแสงทอง บรรเลงตอนเช้า หมายถึงแสงพระอาทิตย์ที่ส่องสว่างในยามเช้า เป็นต้น

- ความสำคัญในการดำรงอยู่ของดนตรีกาหลอในจังหวัดกระบี่และตรัง คณะดนตรีกาหลอในจังหวัดกระบี่และตรัง มีการถ่ายทอดความรู้ด้านดนตรีและความรู้ต่าง ๆ ของดนตรีกาหลอแบบมุขปาฐะ หรือการบอกเล่าสืบต่อกันมา คณะดนตรีกาหลอในพื้นที่จังหวัดกระบี่และตรัง เป็นดนตรีที่มีการปรับเปลี่ยนจากเดิมน้อยมากนักเมื่อเทียบกับดนตรีโนราและหนังตะลุงที่รับเอาวัฒนธรรมอื่นเข้ามาผสมผสานที่มีการปรับเปลี่ยนเพื่อให้สามารถดำรงอยู่ได้ของดนตรีกาหลอ มีเพียงการนำวัสดุทดแทนบางอย่างมาใช้ในการทำเครื่องดนตรีหรือโรงกาหลอเท่านั้น เช่น การนำเชือกไนลอนสำหรับทำสายเร่งหนังทนให้ตึงแทนการใช้หวาย การทำโรงกาหลอด้วยโครงเหล็กและผ้าใบแทนการใช้ไม้และตับจาก ซึ่งจากการศึกษาพบว่ามีความสอดคล้องกับแนวคิดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม เช่น ค่านิยม ประเพณี ความเชื่อ ซึ่งเกิดขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไป (Yaemklinfung et al., 1992)

2. บทบาทของดนตรีกาหลอ

จากการศึกษาพบว่า ดนตรีกาหลอบรรเลงเพื่อสนองความเชื่อของผู้คนในชุมชน ทำหน้าที่เป็นดนตรีประกอบพิธีกรรมนำพาดวงวิญญาณของผู้เสียชีวิตไปสู่สวรรค์ อันเกิดจากการที่เจ้าภาพหรือญาติผู้เสียชีวิตมีความต้องการทางความเชื่อที่จะให้ดวงวิญญาณของผู้เสียชีวิตนั้นไปสู่สวรรค์อันเป็นที่ปราศจากความทุกข์ ซึ่งทำให้วงดนตรีกาหลอได้ทำหน้าที่เป็นสื่อทำให้บรรลุตามเป้าประสงค์แห่งความเชื่อของบุคคลและสังคม อีกทั้งนักดนตรียังได้รับการยอมรับและให้ความเคารพจากคนในสังคม แต่ในปัจจุบันนั้นบทบาทของดนตรีกาหลอที่มีในสังคมพื้นที่จังหวัดกระบี่ ละตรังลดลงสังเกตได้จากจำนวนคณะดนตรีกาหลอที่เหลือเพียงคณะนายเอี่ยม สิทธิการ เพียงคณะเดียวเท่านั้นที่ยังคงรับงานบรรเลงและอาจมีแนวโน้มที่จะยุติการบรรเลงจากการขาดผู้สืบทอด

ข้อเสนอแนะการวิจัย

การศึกษาดนตรีกาหลอส่วนใหญ่จะเน้นการศึกษาเฉพาะพื้นที่จังหวัด ควรมีการศึกษาดนตรีกาหลอโดยรวมของภาคใต้ เพื่อให้เห็นถึงลักษณะของดนตรีกาหลอโดยภาพรวม ขาดการศึกษาด้านการวิเคราะห์บทเพลงที่ครอบคลุมทุกเครื่องดนตรี อีกทั้งงานวิจัยเกี่ยวกับดนตรีกาหลอมักกล่าวถึงเรื่องเล่าที่เป็นตำนานของเครื่องดนตรีกาหลอ ควรมีการศึกษาเชิงลึกโดยละเอียดเกี่ยวกับที่มาของเครื่องดนตรีในเชิงประวัติศาสตร์ของเครื่องดนตรีกาหลอ และเนื่องด้วยสถานการณ์ของดนตรีกาหลอในปัจจุบันประสบปัญหาการขาดการถ่ายทอดและสืบทอดอันเกิดจากความเปลี่ยนแปลงค่านิยมและความเชื่อของผู้คนในปัจจุบัน ทำให้ดนตรีกาหลอหลายคณะต้องหยุดรับงานบรรเลงและยุบคณะ ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าควรมีการสนับสนุน ส่งเสริม และผลักดันให้ดนตรีกาหลอสามารถสืบทอดและดำรงอยู่ต่อไป โดยการเข้ามามีส่วนร่วมของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชน

References

- Binson, B. (2011). **Southern Music, Artists, Knowledge Transfer, Ceremony and Belief.** Bangkok : Chulalongkorn University Press.
- Kraiteap, T. (2012). **Kalor, The Funeral Music : A Case Study of the Meena Kalor Grup of Ban Ton Sommaw, Nong Chang-Lan Sub-District of Huai Yot District in Trang Province.** Bangkok : Kasetsart University.
- Petchkaew, C. (1980). **The Old Generation of Nakhon Si Thammarat Dictation Song Players.** Bangkok : Krung Siam Printing.
- Pidokrajt, N. (2001). **Southern Folk Music Anthropology.** Nakhon Pathom : Mahidol University.
- Pidokrajt, N. (2012). **Ethnomusicology.** Nakhon Pathom : Mahidol University.
- Swangsuk, N. (2018). **Musical Importance and Element of Kalor Music in Krabi and Trang Provinces of Southern Thailand.** Nakhon Pathom : Mahidol University.
- Yaemklinfung, P., Suparp, S., Pongsapit, A., Satsanguan, N., Kuwinpan, P. & Sanyawiwat, S. et al. (1992). **Society and Cultures.** Bangkok : Chulalongkorn University Press.